

عنوان مقاله:

جغرافیای تاریخی کات

محل انتشار:

نشریه علمی علم و تمدن در اسلام، دوره 3، شماره 12 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسنده:

حبیب زمانی محجوب - استادیار گروه تاریخ و تمدن اسلامی، پژوهشکده الهیات و معارف اسلامی، پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق(ع)، قم، ایران.

خلاصه مقاله:

کات، شهری واقع در شرق رود جیحون، قصبه خوارزم و پایتخت باستانی و نخستین مرکز سیاسی، اجتماعی و اقتصادی منطقه خوارزم محسوب می شد. این شهر به همراه جرجانیه (گرگانج، اورگنج)، ایالت خوارزم را به یکی از کانون‌های درخشان تمدن اسلامی در شرق جهان اسلام بدل کردند. کات در قرون اولیه اسلامی شهری مهم محسوب می شد، ولی به تدریج از اهمیت و جایگاه آن کاسته شد و جرجانیه جای کات را به عنوان کرسی خوارزم گرفت. اینکه عوامل رونق و اهمیت کات چه بود و چرا اعتبار و نقش را از دست داد مسئله ای است که این مقاله در پی بررسی آن است. روش تحقیق توصیفی تحلیلی، و با تکیه بر منابع کتابخانه‌ای است. یافته‌های این پژوهش نشان می دهد که از دیرباز کات، به دلیل مرکزیت ولایت خوارزم، شهری معتبر و پر رونق بود. بازارهای آباد و دادوستد وسیع با ترکان نشان رونق تجاری این شهر، و فراوانی عالمان و دانشمندان نشان رونق علمی آن، به‌ویژه در دوران حکومت خاندان دانش دوست آل عراق بر این سرزمین، بود. شکوفایی کات تا سده چهارم هجری نپایید و از این زمان بر اثر طغیان‌های مکرر رود جیحون و خرابی بخش - هایی از کات، و مهم تر از آن رونق جرجانیه (به عنوان مرکز جدید خوارزم)، کات از اهمیت و اعتبار افتاد و رو به انحطاط نهاد.

کلمات کلیدی:

کات، خوارزم، جرجانیه (گرگانج)، علم، تمدن و آل عراق

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1534935>

